

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

אין דברי תורה מתקיימין אלא...

יתרו תשפ"ב

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשפ"ב

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

האי גברא רבא יקירא, חוב"ט

הרה"ג רבי שמעון גאלדבערגער שליט"א

ר"מ בישיבה דמאנסי

אחיותו של רב *של"ט א*

לע"נ זקנתו האשה החשובה

מרת בלומא בת ר' יהודה מרדכי ע"ה

אלמנת הנגיד החסיד המפורסם מו"ה אברהם באדאנסקי ז"ל

נלב"ע יום ט' לחודש שבט תשפ"ב

ת.נ.צ.ב.ה.

אין דברי תורה מתקיימין אלא...

וירד משה מן ההר אל העם וגו' (שמות י"ט, י"ד)

בפסוק נאמר (שמות י"ט, י"ד): וירד משה מן ההר אל העם וגו'.

בספה"ק מובא, שכדי לזכות לכתרה של תורה, צריכים לעבוד מאוד על ענין ה"ענוה" ולא להחשיב את עצמו לכולם, רק ירגיש בעצמו "איך בין גארנישט" – שכן אנו רואים שמושה רבינו העניו מכל אדם (במדבר י"ב, ג'), זה שאמר עם אהרן על עצמו (שמות ט"ז, ז'): ונחנו מה כי תלינו עלינו, דווקא הוא – העניו מכל אדם – נבחר למסור לנו את התורה על הר סיני – שהיה נמוך מכל ההרים!

וכן נאמר בפסוק (שמות י"ט, י"ד): וירד משה מן ההר אל העם, מנהיג דגול הוא זה שיכול לרדת מן ההר – ממעלותיו הגבוהות – אל העם, להתחבר עם פשוטי עם ג"כ, ומשה הצליח להנחיל שיטה זו – של עניויות – בקרב בני ישראל, וכמו שמעיד הכתוב (שמות י"ט, ב'): ויחן שם ישראל נגד ההר – כאיש אחד בלב אחד (רש"י שם), משה רבינו הצליח להיות דוגמא וספר מוסר חי איך צריכים להתנהג במעמד קבלת התורה, כולם היו והרגישו את עצמם שזה בשוה, כאיש אחד בלב אחד, לא היה אחד שהחזיק את עצמו במעלה גבוהה יותר מהשני.

ואלו הם דברי האור החיים הק' על הפסוק (שם): ויסעו מרפידים וגו', אכן כוונת הכתוב הוא להקדים ג' ענינים הם עיקרי ההכנה לקבלת התורה שבאמצעותם נתרצה ה' להנחילם נחלת ש-ד-י היא תורתנו הנעימה וכו', וענין ב' הוא השפלות והענוה, כי אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשפיל עצמו ומשים עצמו

כמדבר, וכנגד זה אמר ויחנו במדבר פירוש לשון שפלות וענוה
כמדבר שהכל דורכים עליו...

מסופר, שבזקנותו של הגאון האדיר רבי משה פיינשטיין זצ"ל
כאשר עמד ונשא את דרשת "שבת הגדול", לקה לפתע בהתקף לב,
יסוריו היו כה גדולים ואיומים, עד שהוא התבטא אח"כ בפני בנו
הגאון רבי ראובן זצ"ל, שהוא הרגיש כאילו שלבו נאחז בצבת ונעקר
ממקומו, אך עם כל זה המשיך לומר את הדרשה עד תומה.

לאחר הדרשה הבהילוהו לבית החולים שם החליטו להשתיל
בו קוצב לב, אך הטיפול נכשל, והיה צריך לבצעו שוב.

התיישב רבי משה והחל לפשפש במעשיו מיום עמדו על דעתו
כדי לגלות מדוע באים עליו יסורים אלו ומדוע נגזר עליו דבר שהוא
מעין חיוב מיתה, שעות ארוכות ישב והתבונן, עד שלבסוף נזכר
בדבר מה שבשלה הסער הזה. היה זה בילדותו, כאשר המלמד
בחיידר שאל קושיא חזקה, והוא וילד אחר השיבו שני תירוצים
שונים על הקושיא, אך המלמד העדיף את דבריו ובחר בתירוץ שלו
על פני התירוץ של חברו, והיה נדמה לו, שאז – בילדותו נהנה מכך
שהמלמד בחר את התירוץ שלו, והיה בזה כעין הלבנת פנים, ועל כן
באו עליו היסורים האלו...

והיו תלמידיו עומדים ומשתוממים ושחים זה לזה בהתפעלות,
הביטו וראו שהחטא היחיד שמצא לאחר שפשפש בשמונים
שנותיו, הוא זה שבילדותו חש שמץ גאווה והתנשאות על חברו...

מסופר, שכאשר שהה מרן הרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע בימות הקיץ בקאנטר"י, היה שם אחד שהיה "חיוב", והיות וה"בעל תפילה" הקבוע לא היה שם, ולא היה שם "חיוב" אחר, לכן ביקש אותו "חיוב" רשות מאת הרבי אם יוכל להתפלל לפני התיבה כל בוקר תפילת שחרית במנין שלו, והרבי אמר לו "בודאי, בתשואות חן!"

והנה בבאבוב המנהג בתפילת שחרית, שמיד אחר שאומרים "רבי ישמעאל אומר", מתחילים לומר "הודו" ולא אומרים "ידיד נפש". כשניגש הלה לפני העמוד, התחיל להגיד "רבי ישמעאל אומר", ואח"כ אמר קדיש, ואח"כ התחיל לומר "ידיד נפש" – כמנהג כמה חצרות – ורק אח"כ המשיך ואמר "הודו".

כששמע הרבי שהלה התחיל "ידיד נפש", רמז למשמעיו והחסידיים שהתפללו שם שלא יאמרו לו שום דבר בנידון, אלא יניחו לו להתפלל ולומר כאוות נפשו. כך עברו עליהם כמה שבועות, כשכל יום מתפלל היהודי הזה אצל הרבי ואומר "ידיד נפש".

ביום ד' אב, יומא דהילולא של הרה"ק בעל "קדושת ציון" מבאבוב זי"ע – אביו של הרבי – ניגשו הגבאים לאותו "חיוב" ואמרו לו שהיום לא יוכל להתפלל לפני העמוד, כי היום הוא היארצייט של אבי הרבי, והרבי יגש לפני העמוד.

ואכן הרבי ניגש לעמוד, ואמר "רבי ישמעאל אומר", ואח"כ אמר קדיש, ואח"כ אמר "ידיד נפש", ואח"כ המשיך לומר "הודו". הגבאים והחסידיים שהתפללו שם עם הרבי השתוממו עד למאוד, ולא הבינו למה שינה הרבי ואמר "ידיד נפש".

לאחר התפילה ניגש אחד המקורבים של הרבי, ושאל את הרבי "למה שינה הרבי ממנהג בית באבוב ואמר ידיד נפש?", השיב הרבי בפשטות "אילו הייתי מתחיל מיד "הודו" ולא הייתי אומר "ידיד נפש", אז האיש הזה שהתפלל כמה שבועות לפני העמוד ואמר "ידיד נפש", היה מבין מיד שאצלנו המנהג שאין אומרים "ידיד נפש", והייתה נגרמת לו מכך חלישות הדעת ששינה ממנהגנו, ולכן אמרתי "ידיד נפש" כדי שלא להכאיב ליהודי ושלא תגרם לו חלילה חלישות הדעת..."

סיפר לי אחד מידידי, שלפני זמן נכנס עם בנו חתן ה"בר מצוה" אצל זקן האדמורי"ם כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א שיניח לו תפילין. בהיכנסו, אמר אבי הבן להרבי, שהוא רוצה שהרבי ילמד את בנו את כל המנהגים שהוא (הרבי) נוהג בעת הנחת תפילין, כדי שהבחור ילמד את המנהגים ויוכל לנהוג כך בעצמו.

הרבי שמע את בקשתו, ושאל בהשתוממות: מה? אתה מבקש שאת המנהגים שלי ינהג גם הוא? – הרי יש לו ב"ה אבא, הוא צריך להתנהג כמו שאביו נוהג! אויב מיין זון וואלט נאכגעמאכט עפעס א רבי'לע, וואלט עס מיך געשטערט [אם הבן שלי היה נוהג כהמנהגים של איזה רבי'לע היה הדבר מפריע לי]...

בגמרא (מס' סוטה דף מ"ט ע"ב) מובא, משמת רבי בטלה ענוה ויראת חטא, אמר ליה רב יוסף לתנא לא תיתני ענוה דאיכא אנא.

וכבר דקדקו המפרשים, איך שייך שאחד יעיד על עצמו שהוא עניו, שכן לכאורה אם אדם מחשיב עצמו לעניו אין לך גאות גדולה מזו.

וביאר הרבי מלובלין זי"ע (הובא ב"ישמח משה" פ' וישלח ד"ה קטנתי) באופן נפלא, בהקדם מה שיש לפרש במאמר נעים זמירות ישראל (תהלים כ"ב, כ"ה): כי לא בזה ולא שקץ ענות עני, דרצה לומר, אפילו מי שהוא באמת עני בדעת, אם הוא יודע ומכיר חסרונו ועל ידי זה מקטין עצמו, גם זה חשוב בעיני השי"ת ויש לו תואר "עניו", וזהו פירוש הפסוק, "כי לא בזה ולא שקץ ענות עני" – ר"ל הקב"ה אינו מבזה את השפלות של העני – אף אם הוא באמת עני בדעת כנ"ל.

וזהו פירוש מאמר רב יוסף דאמר לא תיתני דבטלה ענוה דאיכא אנא, ר"ל דאף שבסיבת חסרונותי באה לי הענוה, כי איך יתגאה איש כמוני מלא חסרונות, עכ"ז גם זה ענוה מיקרי...

פעם אחת הלך הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל ברחוב הפסגה בשכונת בית וגן בירושלים, ולפתע התחיל לרדת גשם חזק, רבי שלמה זלמן ראה בחור צעיר הלומד בישיבה קטנה מתקרב אליו עם מטריה (שירעם) קטנה של ילדים, הבחור ביקש מרבי שלמה זלמן להיכנס עמו תחת המטריה שלו, רבי שלמה זלמן התכופף ונכנס מתחת למטריה, אבל המשיך להירטב כמקודם, שכן

המטריה הקטנה מעל שני אנשים, לא הועילה כמעט כלום כנגד הגשמים העזים.

פתאום עצר רכב, והנהג הזמין את רבי שלמה זלמן ואמר: כבוד הרב, הכנסו לרכבי ואקח אתכם לישיבה. אמר לו הגרש"ז: יישר כח על הרצון הטוב, אבל אני הולך עם הבחור הזה. הבחורים ראו את ראש הישיבה מגיע כשהוא כולו רטוב. שאלו אותו "כבוד הרב, למה לא רצה הרב לעלות לרכב?" אמר להם "ראיתי שלבחור הצעיר הייתה הנאה מכך שהוא לקח אותי תחת המטריה שלו, עדיף היה לי להירטב, ולא לפגום בהנאה שלו"...

זהו מה ש"גדול הדור" לימדנו בזה, לחשוב גם על ילד, גם הוא "בן אדם!"

מסופר, שבראשית הנהגתו של הרה"ק ה"פני מנחם" מגור זי"ע, נכנס אליו יום אחד הגאון הגדול רבי חיים קרייזווירט זצ"ל רבה של אנטווערפן, התנצל לפניו ה"פני מנחם" ואמר: מ'זאגט מיך מזל-טוב – "שררה אני נותן לכם? עבדות אני נותן לכם!" (ראה במס' הוריות דף י' ע"ב) [אומרים לי מזל טוב – הרי זו עבדות ולא שררה...]

והרבי המשיך ואמר "די גמרא זאגט (מס' גיטין דף מ"ב ע"א) 'עבד של שני שותפים', איך בין א עבד פון צען טויזנט שותפים'... [הגמרא עוסקת בדין של עבד לשני שותפים, והלא אני עבד לעשר אלף שותפים...]

נענה לו הרב קרייזווירט "גערער רבי, כל ההתחלות קשות, מכאן ואילך יערב לכם" (רש"י שמות י"ט, ה' ד"ה ועתה)... החזיר לו הרבי על אתר "אנטווערפענער רב! פון 'כל ההתחלות קשות' האב

איך נישט מורא, פון 'מכאן ואילך יערב לכם' פון דעם האב איך מורא!" [אינני חושש מהקושי של 'ההתחלות', אני חושש מה'יערב לכם' – מהמתיקות של ההמשך]. כששמע הרב קרייזווירט את דברי הרבי, התפעל עד למאוד לשמע תשובה זו.

הרה"ק ה"אהבת ישראל" מוויז'ניץ זי"ע מפרש את מה שנאמר בפסוק (שם ט"ו, ב'): ה' אלקים מה תתן לי, שאברהם אבינו ביקש מהקב"ה שיתן לו את המדה של "מה", דהיינו מידת הענוה – את ההנהגה של ביטול ה'יש' – וכמו שאמר אברהם אבינו (שם י"ח, כ"ז): ואנכי עפר ואפר, ועל דרך שנאמר בפסוק אצל משה ואהרן (שמות ט"ז, ז'): ונחנו מה – שהיו מחזיקים עצמם לכלום, במידת "מה".

הרה"ח ר' זעליג הייגר הי"ו מחשובי חסידי וויז'ניץ בקרית וויז'ניץ בני ברק, סיפר לי סיפור נפלא ששמע מאחד ששמע הסיפור מבעל המעשה, וכך סיפר:

פעם אחת ניגש הרה"ק בעל "אמרי חיים" מוויז'ניץ זי"ע לאחד הבחורים בישיבה ואמר לו דברי מוסר על כמה עוולות שעשה, הבחור עמד נבהל ומשתומם ולא הבין למה ירמזון דברי הרבי – על איזה עוולות הרבי מדבר, שכן ידע בעצמו שלא עשה שום עוולה, אך כמובן שלרבי אין עונים, על כן בחר בפלך השתיקה ולא השיב מאומה להרבי.

ויהי באשמורת הבוקר, מיד כאשר קמו הבחורים משנתם מצאו את מרן ה"אמרי חיים" בישיבה ללא שום גבאי מחפש בחור

פלוני מפני שהוא רוצה לפייסו, מה התברר, להרבי נודע על בחור מסויים שעשה כמה עוולות גדולות, והיות שלבחור שחטא יש לו אותו שם כשמו של זה שהרבי הוכיח אותו, על כן חשב הרבי בתחילה שהכוונה עליו, אך למעשה התברר שלא הוא אשם, על כן הגיע הרבי מיד בבוקר לפייסו, ואפילו שזה היה בתקופה שה"אמרי חיים" היה ממילא מגיע לישיבה לתפילת שחרית, אעפ"כ לא המתין לעת התפילה, כדי שהבחור לא יסתובב בהרגשה שאינה טובה אפילו עוד שעתיים לקראת התפילה...

מסופר, שאדם עז פנים נכנס פעם לחדרו של אחד מגדולי האדמו"רים בבני ברק ושאלו בחוצפה "מי שמך?! מי התיר לך לשבת על כס המלוכה ולקרוא לעצמך רבי?". ענהו האדמו"ר בשפלות רוח "את האמת אומר לך, אף לי היתה קשה קושיא זו בעת שפתחתי את בית מדרשי, והלכתי לשאול בעצת מרן ה"חזון איש" זי"ע, השיב לי ה"חזון איש" תשובה מפליאה "בימינו אנו, כל מי שמחזק אחרים ראוי לו להיקרא בשם 'רבי'". ... כך אמר לי בעת עמדי בסמוך לו, ואילו כאשר פניתי לצאת מחדרו נענה שוב ואמר לי: אפילו אם אינו מחזק אלא את עצמו, כבר ראוי הוא להיקרא בשם 'רבי'!".

פעם אחת כשביקר הגה"ק מסקולען זי"ע בארץ ישראל, נסע למירון להתפלל בציון המצויינת של התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זי"ע, ובאמצע התפילה עם קהל עדת מרעיתו, עמד לידו אדם

אחד, וכנראה הייתה לו איזו מחשבה רעה – וברצותו לגרש את היצר הרע ממנו, התחיל לצעוק "שייגעץ ארויס!"... והרבי שעמד בסמיכות אליו, אמר לו בתמימותו "איך גיי שוין" [אני כבר יוצא]...

פעם אחת בא אדם לקחת את ה"סטייפלר" זצ"ל עם "מונית" כדי שיהיה סנדק בברית. ה"סטייפלר" היה צריך להתארגן מעט, כדי שיוכל לצאת לברית, אך אותו אדם שבא לקרוא לו זירז אותו שלא במתכוין יתר על המידה. אותו אדם אמר "כבוד הרב, הנהג של המונית מחכה כבר בחוץ". הרב שמע זאת, ומיד נעל את הנעלים בלי גרביים, וירד למונית.

הוא הלך בלי גרביים לברית! לא היה אכפת לו, שיראו אותו יושב כסנדק בלי גרביים. ולמה? כדי לא לגרום לנהג מונית לחכות. אסור לצער אותו!

לימוד גדול יש לנו כאן – ראשית חכמה תהיה בן אדם, ואל תעשה שום דבר על חשבון אחרים... קודם כל צריך להיות בן אדם!

פעם ניגש אל הגה"ק ה"חפץ חיים" זי"ע תלמיד שאובחנה אצלו מחלה קשה ומסוכנת כדי לבקש ברכה. הרופאים כבר אמרו לתלמיד ולמשפחתו שאינם יודעים מזור למחלתו, ועם כל יום נוסף שחלף אבדו הקרובים תקוה.

ה"חפץ חיים" הקשיב לתלמיד הצעיר, ואמר לו שיתן לו עצה בתנאי שלעולם לא יספר על כך לאיש, והתלמיד הסכים מיד. אמר

לו ה"חפץ חיים" ללכת לתלמיד חכם מסויים המתגורר בעיירה קטנה, והוא יתן לו ברכה. ואכן כך עשה התלמיד, הוא פנה מיד לאותו תלמיד חכם, ותוך תקופה קצרה ובאופן לא יאומן הוא החלים. הוא המשיך בלימודיו בישיבה, ובסופו של דבר עקר מראדין, הקים משפחה, וכפי שנצטווה – מעולם לא סיפר לאיש מה שעבר עליו.

אחרי למעלה מעשרים שנה, חלתה גיסתו של אותו תלמיד במחלה מסתורית ל"ע, עד מהרה נתברר לו שהיא סובלת מאותה מחלה שהוא סבל בעבר, אך נאמן להבטחתו הוא לא אמר דבר. אשתו זכרה שפעם דיבר על מחלה מסתורית שסבל ממנה בעבר, ובכל פעם שדיברה על כך הוא התחמק וסירב לדבר, ואף לאחר שאשתו וגם גיסתו הפצירו בו לגלות את אשר קרה לו ואיך נרפא, הוא הסביר להם שזהו סוד שנבצר ממנו לגלותו, אך הן עמדו בשלהן.

לבסוף נחלשה התנגדותו, והוא חשב באופן הגיוני שאחרי כל כך הרבה שנים שהוא כבר מילא אחר אזהרתו של ה"חפץ חיים", יכול הוא לגלות, וסיפר לאשתו את אשר קרה לו, הוא סיפר על הופעתו לפני רבו ועל עצתו של הצדיק ללכת אל תלמיד חכם מסויים בעיירה קטנה הרחוקה מראדין. אשתו וגיסתו נתמלאו תקוה, אולי תהא זו הצלתן.

זמן קצר לאחר מכן החל לחוש שלא בטוב, הוא נבהל מאד ואמר לאשתו שעליו לנסוע מיד אל ה"חפץ חיים", הוא עשה את הדרך הארוכה בחזרה לראדין אל ה"חפץ חיים" שהיה אז זקן וחלש. ה"חפץ חיים" זכר את פגישתם הישנה והקשיב בשקט לסיפורו של האיש, ואז דיבר בשקט ולאט ואמר "הלוואי ויכולתי לעזור לך, אך מה אוכל לעשות? כשהייתה לך המחלה הראשונה

הייתי צעיר וצמתי ארבעים יום עבורך כדי שתתרפא, היום אני כבר זקן מדי ואינני יכול לצום כמו אז"...

אכן זהו רועה נאמן, אשר בחכמתו ובענוותנותו תלה את זה בברכתו של ת"ח אחר.

סיפר הרה"צ רבי נפתלי צבי רוטנברג שליט"א מקאסן-בית שמש על חותנו הגה"ק מ"תולדות אהרן" זי"ע, היה זה בשנת תש"נ במסעו לאמריקא בפעם האחרונה לנישואי אחד מנכדיו וכבר לא היה בקו הבריאות והיה קשה עליו טלטולא דגברא ואורחא, ובליל שבת בווייליאמסבורג באו ציבור גדול לחלות פניו, ולמעלה משעה עברו מלפניו באמירת גוט שבת, ואחר כך בירך את הבנים והנכדים כבכל ליל שבת.

מספר הרה"צ רנ"צ שליט"א: בהיותי הצעיר שבהם, יצא לי להתעכב שם, ופנה אלי בשאלתו "האם שמת לב לציבור הגדול שבאו לכאן, למה ולמי טרחו לבוא לכאן?" ואמרתיו לו בפשטות, וכי מה השאלה בכלל, פשוט שמטרת בואם הייתה לעבור לברך ולהתברך ב"שלום עליכם" וב"גוט שבת"... והרבי משתהה לעומתי באמרו "לומר לי גוט שבת?", ואני עונה לעומתו, שאכן, הגיע "ערליכער יוד" מארה"ק, ובאו לקבל פניו.

כששמע את דברי, אזי פתח ואמר לי: הנה איתא בחז"ל (מרגניתא דרבי מאיר בהמ"ד ב', קכ"א) "אוי לו לאדם שטועין בו", ויש גורסין "אוי לו לאדם שטועין בו". ומה הפי' "שמטעין בו?", ומבאר ה"ייטב לב" (בפ' שופטים ד"ה והנראה), שמכניסין הטעות בתוכו, שאומרים לו ומשננין לו שהוא אדם חשוב ונערץ וכו' עד שנכנס

בליבו ומתחיל לטעות ולהאמין לדברים שהם מטעין בו, וסיים הרבי באמרו "לא יעזור לך כלום, אתה יכול לומר לי כרצונך הטוב, אמנם בי לא תכניס הטעות..."

מסופר, שפעם אחת פנה אל מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א יהודי מבוגר, ואמר לו כי בחולשתו אינו מסוגל לצאת לבית הכנסת, ושאל באיזו תפילה הכי כדאי שיתאמץ לצאת לבית הכנסת וכו'. השיב לו הגר"ח בפשטות: מדוע אינך יכול להתפלל בבית במנין? תבקש מאנשים שיבואו, ובוודאי יסכימו. גם אני ביקשתי להתפלל בבית, ותמיד יש לי מנין, בין בחול ובין בשבת...

סיפר נכדו של הגר"ח קניבסקי שליט"א, שאמר לו זקנו הגר"ח שליט"א, כי הוא נוהג תמיד לומר לפני קריאת שמע את התיבות "קל מלך נאמן" (כדין האומר קריאת שמע ביחיד), שמא כשהחזן יסיים "ה' אלוקיכם אמת" הוא יהיה עדיין באמצע ק"ש. אמר לו נכדו: הרי תמיד מחכים לסבא בסוף ק"ש? ענה הגר"ח: אני לא יודע שמחכים לי...

פעם אחת התקיימה בהונגריא "אסיפת רבנים", שבה השתתף גם הגה"ק רבי מרדכי לייב ווינקלר זצ"ל אב"ד מאדע בעל ה"לבושי מרדכי" מגדולי הדור המפורסמים. בטרם נכנסו הרבנים לאולם הדיונים, הסירו את מגבעותיהם מעל ראשם והניחום מחוץ לאולם. בתום ההתכנסות, יצאו כולם, ונטלו איש איש מגבעתו, ובטעות נטל הגאון בעל ה"לבושי מרדכי" את מגבעתו של הגה"ק רבי

שלמה צבי הכהן שטראסר זצ"ל אב"ד דעברעצין, ואילו הרב מדעברעצין נטל את המגבעת של ה"לבושי מרדכי".

חבש זה כובעו של זה וזה את כובעו של זה, ולא חשו ולא הרגישו כלל בדבר, על אף שמגבעתו של הרב מדעברעצין היתה נאה ויפה ועשה רושם מכובד, כיון ש"דעברעצין" היתה עיר גדולה ומפותחת ובקהילתה היו הרבה בעלי מומן, ולעומת זאת, מגבעתו של ה"לבושי מרדכי" היתה בלויה ומיושנת, וההבדל ביניהם היה ניכר לעין כל אדם, אלא ששני גאוני עולם אלו, מחמת רוב דביקותם בתורה ופרישותם מהבלי תבל, לא עמדו על הטעות עד לאחר זמן.

כשנודעה טעות החילופין, שיגר הרב מ"מאדע" איגרת לידידו הרב מ"דעברעצין", שאליבא דאמת כיון שלקחו במקח טעות אחד את כובעו של האחר, מוטל עליהם להחליף את הכובעים ביניהם (עי' חו"מ סי' קל"ו סעיף ב': נתחלפו לו כליו בבית האבל או בבית המשתה, לא ישתמש בהם. הגה: וכשיבוא בעל החפץ צריך ליתן החפץ לבעליו אע"פ ששלו נאבד עי"ש), אבל מאחר וכובעו של הרב מדעברעצין הולם את ראשו הוא, לבטח אף כובעו שלו תואם את מדת ראשו של הרב מדעברעצין, ואם כן "הפוכי מטרתא למה ליי" (עי' מס' כתובות דף ק"י ע"א) – לשם מה נטרח טרחה מיותרת לשלוח שתי הכובעים מכאן לשם ומשם לכאן כשאין שום ריווח בדבר – לכן מוחל הוא על הכובע שלו והוא מעניקו במתנה להרב מדעברעצין, ובקשתו מהרב שימחל אף הוא על כובעו ויעניקו לו במתנה.

כל כך היה הרב ממאדע מופרש מענייני העולם, שגם לאחר שנודע לו מן החילופין, לא הרגיש כלל כי הכובע שלו היה גרוע הרבה מן הכובע שבא לידי בהחלפה, וסבר, כי כמו שהוא מרוצה

בכובעו של הרב מדעברעצין, כן מרוצה הרב מדעברעצין בכובעו שלו.

מובן כי הרב מדעברעצין נענה לבקשתו של הרב ממאדע ונאות למחול על שלו ולהותיר את ההחלפה על כנה, כי גם הוא לא היה מביט כלל על עניני יופי חיצוני, ולא חש כי הכובע הזה גרוע מכובעו הקודם, ואינו נאה כראוי לפי כבודו. אלא שבני דעברעצין לא נתנוהו לילך בכובע מיושן ובלוי, ומיהרו לקנות לו כובע אחר חדש תחתיו, כי לא היה זה לפי כבודם, שרבים יחבוש כובע כזה...

אחד סיפור נפלא שסיפר גאב"ד חרדים שליט"א, וכך סיפר:

לפני כשלושים שנה היה נוהג זקני כ"ק מרן האדמו"ר מ"תולדות אהרן" זי"ע מפעם לפעם לטייל עמנו, נכדיו, ביער ירושלים – טיול שהיה מוקדש כולו לחינוך, להחדיר בנו מוסר ויר"ש, בעוד הגבאים נשארים מאחור וממתנינים מחוץ ליער.

באחת הפעמים עברה בסמיכות ליער "משאית זבל". הנהג ראה מרחוק אדם ישיש עם זקן אהר"ן שיורד לו על מידותיו ומראהו כלבנון, וחשב לתומו כי כנראה תועה הזקן בדרך. מיד קפץ מהמשאית, רץ פנימה לתוך היער ואמר לזקני כי יש לו משאית, שאמנם מלאה וגדושה בזבל, אבל בשמחה יכול הוא לטרוח ולפנות לו מקום בתוך הררי הזבל ולהביאו למחוז חפצו.

אנו הנכדים, בשמענו את דברי תמימותו, צחקנו בלבנו פנימה, לא כן זקני, שהתפעל מאוד מרצונו הטוב, ולכן אחרי שענה לו במאור פנים שאין לו צורך בכך, הוסיף וצירף לו את ברכתו

הטהורה, ברכה שלא רבים זכו ממנו לברכה כדוגמתה, והכל בזכות רצונו הטוב להושיבו אחר כבוד בתוך משאית הזבל...

הוסיף גאב"ד חרדים ואמר: זקני לא התחשב כלל אם זה לפי כבודו אם לאו – לא היו לו מושגים כאלו, אדרבה, הוא שמח והחשיב את הדבר הזה מאוד, באומרו שאפילו 'פשוטי עם' הם רחמנים ביישנים וגומלי חסדים. גם לאחר מכן, אחרי שנסעה משם המשאית עם הררי הזבל שבתוכה, לא גמר זקני לומר בהתפעלות: 'מי כעמך ישראל!' כאלו מושגים של חסד, ועוד בעת עבודתם! אכן, זוהי הענווה שעליה אומר שלמה המלך (משלי כ"ב, ד'): עקב ענוה יראת ה'.

בספר "דברי שלום" (קרויז) מפרש את הפסוק (דברים כ"ו, א')-
 (ב'): והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלהיך נתן לך נחלה וירשתה וישבת בה, ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר ה' אלהיך נתן לך. "והיה כי תבא אל הארץ" – מידת ההכנעה, על ידי זה ה' אלקיך נותן לך טובות בעולם הזה ככל משאלות לבך, "אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה", שע"י ההכנעה אתה זוכה לכל ההשפעות המרומזות ב"נחלה", והאיך תבא לידי הכנעה, לזה רומז הכתוב "ולקחת" מדת ההכנעה "מראשית", שתחשוב מאין נוצרת ומאין באת, וגם "כל פרי האדמה אשר תביא מארצך" שנוצרה מן האדמה, וזה רומז ש"עפר אתה ולעפר תשוב", "אשר ה' אלקיך", שהכל בא לך מהקב"ה ועל הכל יביא אותך בדין וחשבון על כל מה ש"נתן לך"...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב - לייקווד על כיבוד אב ואם

הכנה ראויה ורצינה כדבעי, ולכן, "אומר השבט הלוי", "חושבני, בסופו לכל סדרי הלימוד שיש לכל אחד ואחד, היה מן הראוי שקבעו גם סדר ללימוד ספרי מוסר. ומרגלא בפומיה דמורא ה'חתם סופר' ז"ע, שביום שהוא אינו לומד מוסר הוא מורגש ירידה למשך ארבעה שבועות..."

כל הנוכחים הביטו אחד על רגושו בחימוהו, כי הלא ידוע לכל מה דמתאמרא בבי מדרשא, שהחת"ס העיד על עצמו שביום שאינו לומד מוסר הרי הוא מרגיש ירידה במשך "כל אותו היום", וכן כתוב בספר 'חוט המשולש' (תולדות חייו של החת"ס) ובעוד כמה מקומות, שבאותו יום היה מרגיש ירידה, ואילו השבט הלוי' אומר בשמו שהרגיש כן למשך "ארבעה שבועות" ... אך כמובן שאף אחד לא אמר שום דבר.

מספר רבי אהרן, שלאחר השיעור ניגש אל בנו הגדול של מרן השבט הלוי, ח"ה הגאון הגדול רבי חיים מאיר הלוי ואונר זצוק"ל ושאל אותם הוא יודע את המקור של "ארבעה שבועות", אך רבי חיים מאיר אמר לו שישנו יודע. ואז ביקש ממנו רבי אהרן שיוציא כטוב לגשת אל אביו הגדול ולבקש ממנו להודיע את מקור דבריו. ועל זה אמר לו רבי חיים מאיר כדברים האלה: "דבעי, במשך השנים שמעתי מאבי הרבה דברים נפלאים, וגם דבר זה שעליו אנו דנים כבר שמעתי מפיו כמה פעמים. אמנם איך פריע נישט קיינמאל דעם טאטן איבער קיין שום זאך אלס כיבוד אב - מעולם לא שאלתי על דבר שאמר 'מה המקור?', 'מי בעל הדברים?', 'ממי שמעתי את זה?'..."

והמשך רבי אהרן יוספי, שלבסוף ניגש הוא בעצמו לשאל את מרן בעל השבט הלוי' ללקווד דבריו, והוא השיב לו, ואחר כמה שנים מצא איהו מקור בספר אחד, וזה הוא ואמר לבעל השבט הלוי' מה שמצא באותו ספר... וכך המשך רבי אהרן להארץ בפרטי המעשה.

נה לא אמשיך את המעשה, רק ברצוני לעצור כהן ולהשתעשע בקנודה נפלאה זו שהוכיח דבריו בכדור אבן ולא הייתה נוגעת לעצם המעשה שישפיע מבעל השבט הלוי' - כי דבר זה עשה עליו רושם גדול.

הבה ונתבוננה - יהודי שהוא בעצמו זקן ואדם גדול ומעיד על עצמו שמועיל לא שאל את אביו שום דבר על מה שמעו ממנו! אף פעם לא שאל אותו "מה המקור?", וכו', ואפילו בכגון דא, שדברים ידועים הם ממרן החת"ס - שלא כמו שאמר אביו - והרי זה בבחינה של "תורה היא וללמוד אני צריך" - מ"מ לא רצה לשאול את אביו את מקור הדברים! וגם! כשביקש ממנו לגשת אליו הוא עדיין לא רצה...

נה, בשנת תשס"ח התקיימה שבת התנועות לחסידי יו"ניץ באר"ב בקנדה, בראשות האורח הנעלה מארץ ישראל, ח"ה בנו הגדול של מרן הגד"ק בעל ה"שועות משה" ז"ע (כהיום) כ"ק מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית יו"ניץ בני ברק), ופסגת ההתנועות הייתה הסעודה דצמרא דשבתא, ששעדו כולם ביחד עם האורח הגדול שליט"א, ואני זיתי להיות את 'נואם הכבוד', וכך אמרתי בתוך הדברים:

ידוע מה שאומרים העולם "ברא כרעיה דאבוה", ובאמת מקורו קדום כבר בדברי חז"ל (עירובין ע"ב) ומונת הדברים היא, שכן

בספ"ק מובא, שלאכראו אנו רואים בעשרת הדברות דבר פלא, שכן בעשרת הדברות מצויים את האדם על דברים של 'בן אדם למקום', ולמה א"כ אמרו באמצע "כבד את אביך ואת אמך", שזה דבר השייך לכאורה לביין אדם לתברו? ברם, ציווי זה דווקא נכתב שם כדי להורות לנו שהשווה כבודם לכבוד המקום, שצריכים לכבד את ההורים בדיוק כמו שמכבדים את הבורא יתברך שמו, וגם זה הוא דבר הנוגע לביין אדם למקום! כבשאר הדברות.

סיפר לי ידידי הר"ג ר' רפאל געשטטנר שליט"א, בעמ"ס 'זמנ' רב', ש"ק אדמו"ר מרחמסטריווקא אר"ב שליט"א, פעם בטרם חזרתו לאר"ב מארצנו הקדושה, כשהמונית כבר המתנה לו ואמו הרבנית ליוותה אותו, הרכין ראשו באמצע הרכוב - קבל עם ועדה - על מנת שאמו תניח ידיו על ראשו ותברכהו. קנאים מוסמים התפלאו לאותו עושה כך, אך הוא לא התייחס אליהם, שאין דבר העומד בפני מצוות כיבוד אב.

שמעתי מידידי הרב החסיד מו"ה יהושע חיים קאסטן שליט"א, משמשו בקודש ויד ימינו של כ"ק מרן אדמו"ר מרחמסטריווקא אר"ב שליט"א, שבשנת תשמ"ד אושפז הרבי שליט"א בבית החולים ועבר ניתוח בעש"ק, והיה מאוד חלש מזה. ביום הראשון אחרי השבת התקשרה אליו אמו מארץ ישראל לדרוש בשלומו, והרבי התאמץ בכל כוחו לדבר בקול ולעשות עצמו כאילו שהוא מרגיש טוב כדי לזרוע את אמו, והדבר עלה לו בקושי רב, כי לאחר המאמצים האלה נחלש מאוד עד כדי התעלמות...

ואגב, אספר מה שבדידי הווה עובדא, שבימי בחרותי - בעת שלמדתי בבית מדרש גבוה ללייקווד - הגיע פעם אחת מו"ר הגה"צ רבי אליהו שמחה שוסטאל זצ"ל ראש ישיבת 'בית בנימין' סטעמפארד לשבות בעש"ק בעירנו לייקווד, והוא שהיה בעבר השני של הנהר בלייקווד, ואז היה בימות החורף והנהר היה קפוא. ואז היה נהוג - עכ"פ עד אז - לעבור על הנהר הנגלד, והלכתי בליל ש"ק על הנהר הנגלד לעבור לצד השני, לקבל פני רבו. באמצע הלכתי לגבי הנהר פתאום נשבר תחתיי הקרח ונפלתי לתוך הנהר - תוך החור הקטן - והיה ממש סכנת נפשות. עד שהצילני השי"ת מדרת שחת, ובנסי חוסיאנוצ'ין מן המים אל הקרח כל עוד נפשי בי, והיה נס גדול שהקרח לא נשבר גם מתחתיו של המציל את נפשי. והבחינו לבית החולים, ועברתי ניתוח וכו', והחלטתי להתאפק ולא לספר לחוריי מהמאורע הזה כלל פן יגרם להם הדבר לפחד ולצער, ואני שמח שכיזתי לקיים - לפחות אז - מצוות כיבוד אב ואם מראוי!

שמעתי עובדא נפלאה מאת ידידינו המשפיע המפורסם הר"ה רבי אהרן סוסיג שליט"א, משגח הוהני בשיבת אלכסנדר, מהיושבים ראשונה בקרית מלך רב - קרית יו"ניץ, וכך סיפר:

פעם אחת בחודש אלול היה נוכח בשיעור שמסר פוסק הדור הגאון האדיר בעל השבט הלוי' זצוק"ל. לקראת סיום השיעור אמר כך: "אנו עומדים עכשיו לפני הימים הנוראים, ובוודאי רוצה כל אחד ואחד לעשות

הרי הוא ברכיו של אביו. אלא שבאמת יש לבר ענין זה, מה ענין 'ברך' לכאן, למה המשיליה וזוקא לברך, האם לא היה מן הראוי יותר להמליט את הברך לראשו של אביו או שהברך הוא "די מינו של אביו"?

ברם, פשוט של דבר כך הוא: שהנה הברך' עלייה מגביה האדם את עצמו ועלייה הוא כורע - "כורע על ברכיו" (ראה מלכים א' ח, נד), עלייה הוא מתעלה ועלייה הוא גם נופל. זוהי הכוונה במאמר חז"ל "ברא כרעיה דאבוה", שהברך הוא הברך' של אביו, בכוחו של הברך להגביה ולהעלות את כבודו של אביו, וחיללה הוא גם יכול להפיל אותו. ועל זה אמרת, שעל האורח הגדול - ה"ה בנו הגדול של הרבי - יכולים לומר בצדק "ברא כרעיה דאבוה", כי הוא מרים את קרנו של אביו וכבוד בית ויזניץ...

האמת היא, שלא היה לי קשר אישי עם הגאון רבי חיים מאיר ואונר זצוק"ל, רק פגשתי אותו כמה פעמים בשמחות של חתנו, ה"ה ידידי מנעורו ש"ב כ"ק מרן האדמו"ר מקאסוב שליט"א, וכן ראיתי אותו כמה פעמים בביתו: אצל אביו מרן בעל השבט הלוי זצוק"ל - אך כמדומני שעובדא נפלאה הני"ל דיו לומר עליו "ברא כרעיה דאבוה", כי בהנהגה נעלה כזה הרי הוא מרומם את כבודו של אביו...

באמצע דיבר ה'אמרי חיים' שיהא אחת עם ה'בית ישראל' מאחריו של ה'ברכת אברהם'

אחד מהדברים של כיבוד אב הוא שלא יעמוד במקומו (שו"ע י"ד סי' ה"מ ט"ב). ומכאן, שחזן ממשמעותו הפשוטה שלא יעמוד במקומו משום כבוד אביו, אזי משמעותו שגם כשאביו מדבר עם מישהו שלא ישמע מה שהוא מדבר, וכן שכל שלא יתערב ולא יאמר מה שנראה לו לדעתו.

שמעתי מאת הרה"צ רבי אלי' ראטה זצ"ל, משיב"ק של הרה"ק רבי שלמה מזוועה"ל ז"ע (שזכיתי להסתופף בצלו ולקבל ממנו הרבה דברים), שפעם ישבו שלושה אדמו"רים גדולים ודיברו יחד - ה"ה הרה"ק האמרי חיים' מוויז'ניץ ז"ע, הרה"ק ה'בית ישראל' מגור ז"ע, והרה"ק ה'ברכת אברהם' מסלונים ז"ע, והם ישבו כך - שה'אמרי חיים' ישב מצד אחד, ה'בית ישראל' מצד שני, ובאמצע ישב ה'ברכת אברהם'. כל זה הוכן דיבור ה'אמרי חיים' וה'בית ישראל' זה עם זה בפניו של ה'ברכת אברהם', ומפעם לפעם פנו אל ה'ברכת אברהם' שישב במרכז ושאלו: "סלונמינער רב, מה דעתכם?", והוא היה משיב.

באמצע דיבר ה'אמרי חיים' שיהא אחת עם ה'בית ישראל' מאחריו של ה'ברכת אברהם', בשונה מהפעמים הקודמות שדיברו יחד בפניו. לאחר שגמרו שאל ה'בית ישראל' הרה"ק מסלונים מה דעתו בנידון, והשיב ה'ברכת אברהם': "סליחה, באיזה נידון?". ושאל ה'בית ישראל': "האם אתם לא שומעים?", והשיב ה'ברכת אברהם': "לא שמעתי כלום!". והסתכל עליו בעיניים תמוהות, ושאלו בפליאה: "אלה המשתנו לדבר כמו שדיברנו עד עכשיו?", ואז השיב להם ה'ברכת אברהם' דברים נוראים, וכך אמר:

"בעודני נער הקשבתי פעם לתוכן שיחתם של אבי ואמי, וכאשר אבי הבחין בכך קרא אותי אליו ואמר לי שהוא רוצה ללמד אותי יסוד חשוב בחיים: כשאדם מדבר עם אחר - ולא אלך - אזי אל תקשיב כלל למה

שהם מדברים, ועל אחת כמה וכמה כשהחורים מדברים ביחד שלא תיגש להקשיב מה שהם מדברים. ומאו, כששני אנשים מדברים ביניהם מה שלא נוגע אלי אני פשוט לא שומעו ולכן כשדיברתם כל הזמן בפני הבנתי שגם אני שייך בזה, והקשבת ואתרתי גם את עינתי: אבל כשדיברתם מאחורי גבי הבנתי שזה לא שייך אלי, ופשוט לא שמעתי מה שאתם מדברים..."

ה'בית ישראל', שתמיד היה 'א שארפער' (חרף), הגיב על זה: "סלונמינער רב, איר האט מיד ציניגען אויף פיצלער..."

היה זה מחוזה הוד לראות איך שהוא שותה בצמא

כשהייתי צעיר לימים הייתי בן בית אצל מו"ר הגה"צ רבי יהודה הלוי טירנויער זצ"ל, אב"ד 'שומרי שבת', ושם היה לי דוגמה מופלאה מהו 'כיבוד אב' - ה"ה בנו הצעיר י"ל"ג האבן רבן יצחק אייזיק הלוי טירנויער שליט"א, ממלא מקום אביו כרב ואב"ד 'שומרי שבת', והיה זה מחוזה נשגב מאוד לראות איך שהוא כיבד את אביו הגה"צ זצ"ל.

במשך כל השנים ליווה את אביו בכל מקום שרק הלך, ואחר כל תפילה או שיעור שמסר הגה"צ זצ"ל הוא ליווה את אביו לביתו, ואף שברכסם בחזרה עברו דרך ביתו של רבי יצחק מכל מקום אף פעם לא נכנס לביתו אלא המשיך ללוות את אביו על אף שהיה לו כמה מלווים ואני בתוכם. ולא די שליווה את אביו עד לביתו, שאל היה תמיד נכנס עמו לתוך ביתו ומסדר מה שצריך. וכשליווה את אביו לאיוו שמחה לא עזב את אביו כל הזמן, רק כל כמה דקות נישג לאביו ושאלו אם הוא צריך משהו.

ובעת שערך אביו הגה"צ זצ"ל סעודת רעווא דרעונו לא ישב לצדו אלא לפניו בין שאר האנשים, כדי שיוכל להביט כל הזמן בפניו בהכנעה גדולה. היה זה מחוזה הוד לראות איך שהוא שותה בצמא כל מילה ומילה שיוצאת מפי אביו בהכנעה וביטבול, ולא הסיר את עיניו ממנו אפילו דרגע. ואף לימים כשכבר היה ראש ישיבת סאטמאר, והיה גברא רבא וגם סבא, המשיך לנהוג כן, עד הסתלקותו של אביו זצ"ל, ולא יותר כלום על מצוות כיבוד אב באופן נפלא כל השנים - מולן שוות לטובה.

וכשכבר אחו בפסוק האחרון של הפרשה נכנס אביו

הרה"ק ה'דמשק אליעזר' מוויז'ניץ ז"ע ישב פעם בערב שבת ועבר על הסדרה שניים מקרא ואחד תרגום, וכשכבר אחו בפסוק האחרון של הפרשה נכנס אביו הרה"ק ה'אהבת ישראל' מוויז'ניץ ז"ע ושאל אותו משהו. השיב לו ה'דמשק אליעזר' מיד ואח"כ התחיל שוב לעבור על הסדרה מההתחלה, כי הקפיד שלא להפסיק באמצע שעובר על הסדרה שמו"ת.

החסידים שהיו עם התפלאו מאוד ושאלוהו למה הוצרך להפסיק ולהתחיל הכל שוב, וכי לא היה שייך שאביו יתן חצי דקה עד שיגמור? השיב להם ה'דמשק אליעזר': "אם אבי צריך להמתין עבורי אפילו חצי דקה, מה שווה כל השנים מקרא".

(מתוך 'נעום שיח' - מוכן אפריון לשלמה)

LIVING EMUNAH

TODAY'S LESSON IS SPONSORED

By Jeff Sitt and family
in loving memory of
Eddie M. Sitt

You can have part in the great zechut of spreading Emunah to thousands of people every day.

Monthly: \$2000 | Weekly: \$500 | Daily: \$101

Lesson # 2050

[**CLICK HERE TO LISTEN**](#)

Recording Available Via Telephone

Dial: (605) 475-4799 | Access ID: 840886# | Reference #: 2050

RABBI ASHEAR TRANSCRIPT

Everything Revolves Around Our Deeds

The Gemara tells us if a person is experiencing troubles, he should look into his deeds and improve his ways. Our deeds determine the way Hashem governs our lives. Sometimes people do improve themselves, but things don't seem to change in their lives. One explanation for this is that Hashem is storing up their deeds to give them even more blessing at a later time.

The Ohr Hachaim writes, sometimes when Hashem wants to give a person an immediate blessing, He'll present that person with a mitzvah opportunity whose side benefit is the blessing that Hashem wants to bestow upon him. Everything revolves around our deeds.

Rabbi Shlomo Zalman Freidman, author of the popular *gilyon* Noam Siach, related the following personal story. A couple of months ago, the Rabbi received a phone call from a *shadchan* who suggested a *shidduch* for his son. It sounded like an excellent *shidduch* and he was hoping the other side would feel that same way.

Right after that phone call, he went to shul and while he was there, a man from Israel came over to talk to him, asking the Rabbi for *chizuk*. This man said he had a daughter, a young widow aged 23, with her own 2 year old daughter. The Rabbi gave him *chizuk* and then 5 minutes later, he suddenly remembered there's a very *chashuv* young Rabbinical scholar with sterling *middot* who lives in Bnei Brak. Tragically, his wife passed away a few months before and left him with a 6 year old daughter to raise. The Rabbi thought perhaps this could be a match. He went back to that man and gave him the information about the boy. He then called the young Rabbi in Bnei Brak and gave him the information about the girl.

Over the next week, there was a lot of back and forth regarding his son's *shidduch*, as well as the *shidduch* that he suggested. About a week after that, he received a phone call from the widow's father saying they were interested in proceeding, but first he wanted to meet the boy. Happened to be that boy was coming in from Israel for a different reason on the upcoming Sunday. And indeed, the father met him and the decision was made to proceed with the *shidduch*.

On that very same day, Rabbi Friedman received a call from the *shadchan* saying the other side was agreeable to move forward with his son. From that point on, both *shidduchim* progressed together, hand in hand. The widow and widower ended up getting engaged on a Wednesday night and the very next night, Rabbi Friedman's son got engaged as well.

The Rabbi saw so clearly how Hashem gave him the opportunity to make a *shidduch* at the very same time he was hoping to find a *shidduch* for his son. It was a tremendous *zechut* for him to bring such a couple together, finding a mother for a 6 year old girl and a father for a two year old girl. From Lakewood, New Jersey, the Rabbi was able to make a *shidduch* between two people who lived in Israel. It was all *siyata d'Shamaya*. And, the Rabbi was so appreciative that it gave him the *zechut* that his son's *shidduch* should go easily and smoothly.

Our deeds determine everything. Sometimes Hashem uses them immediately and sometimes He plants them for later use. Either way, it is always the best for us. As far as we are concerned, we should value every opportunity we have to perform a mitzvah

לעילוי נשמת חנה פרומט בת אפרים ע"ה

באותו יום אני מקבל טלפון מהשדכן שלנו: "משפחת פערל מוכנים שיבואו לראות את בתם", ומאז, שני השידוכים הלכו והתקדמו במקביל, יד ביד! משפחתי הקרובה ואלו שהיו בסוד העניינים, נשתוממו על הדבר הזה עד להפליא...

סיפור נפלא וסיפור אב"ד סאטמוב שליט"א בתוך דרשתו בשמות התנאים של בנו החתן נ"י שהתקיימה ביום כ"ב כסליו תשפ"ב

לשדך את האלמן עם האלמנה. והנה כשבוע אח"כ, קיבלתי טלפון מאביה של האלמנה, שהצעה מוצאת חן בעיניו, ושאל אותי אם יש לי תמונה מהאבך הזה. אמרתי לו "מפני מה צריכים תמונה? הלא צריכים לראות את האדם עם השמיכה שלו. לתת לו 'שולם עליכם' ולדבר עמו פנים אל פנים". כששמע את דברי אמר לי "הרי אני נשאר כאן עוד כשבועיים והאבך הזה הוא בארץ ישראל". אמרתי לו, שביום ראשון בשבוע הבקב"ט מגיע לכאן באמריקא. מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א מקרית וויז'ניץ בני ברק, והאבך המדובר - שהוא אחד מכותבי ה'תורות' של הרבי - מגיע עמו ג"כ, וממילא יהיה לך אפשרות לפגוש אותו כאן...

באותו יום אני מקבל טלפון מהשדכן שלנו, והוא אומר, "משפחת פערל מוכנים שיבואו לראות את בתם", ומאז, שני השידוכים הלכו והתקדמו יד ביד! כשוכיית ברוב רחמי וחסדיו לסדר שהאלמן והאלמנה יפגשו, באותו יום קיבלתי טלפון מאת השדכן שלנו שאני יכול להשיב הביתה את בני מארץ ישראל ולהתקדם עם השידוך. משפחתי הקרובה ואלו שהיו בסוד העניינים מקרוב, נשתוממו על הדבר הזה עד להפליא. והנה, בשעה שהאלמן והאלמנה נפגשו בארץ ישראל, באותו יום נפגשו בני והכלה המיועדת כאן באמריקא. ביום רביעי בלילה בשבוע שעבר זכינו לברך על המוגמר, וב"ה השידוך בין האלמן והאלמנה יצא לפועל בשטע"מ, ושתי "לחיים" בארץ

לפני כמה שבועות קיבלתי טלפון משדכן אחד, והוא הציע לי שידוך עבור בני - שידוך מאוד טוב ומיוחד במינו - בת חתנו של הגה"צ אב"ד יאקע זצ"ל, ואמרתי לו, אני הולך לברר בהזדמנות. באותו זמן, הלכתי לבית מדרש אחד להתפלל, ושם פגשתי יהודי מארץ ישראל, מרביץ תורה בעיר בית שמש, הוא ניגש אלי והתחיל לשוחח עמי, ובתוך דבריו סיפר, שיש לו בבית בת - האלמנה צעירה בת עשרים ושש שנים שיש לה יתומה קטנה בת שנתיים. חיזקתי אותו מאוד מאוד, והתחלתי להתפלל באמצע התפילה, הכניס הקב"ה בראשי מחשבה מסוימת - פתאום נזכרתי, שיש אברך יקר וחשוב אחד, עדין הנפש ואציל המדות, המתגורר בקרית וויז'ניץ בני ברק, שאשפתו נפטרה ל"ע לפני כמה חדשים בהשאירה אותו עם יתומה קטנה בת שש שנים, וחסדתי אולי אפשר לשדך אותה עם האלמנה הזאת.

מיד התחלתי להתסובב בבית המדרש של שמצאתי את האבך מארץ ישראל שדוברתי עמו מקודם, התיישבתי עמו ושאלתי אותו כל הפרטים אודות בתו האלמנה, רשמתי את כל השמות, הצעתי לו את הצעת השידוך שעלתה במחשבתי והוא רשם את זה אצלו. אח"כ התקשרתי מיד להאבך בארץ ישראל, והצעתי גם לו את השידוך.

בשבוע אחרי זה, היו טלפונים מהכא להתם ומהתם והכא כל השבוע, בין בענין השידוך של בני, וגם בענין השידוך שניסיתי

ישראל, ובלילה אחרי זה - יום חמישי בלילה - שתי "לחיים" כאן באמריקא - ובני הבחור ידידי יהודה נ"י נעשה חתן...

לצאצאיו, והקב"ה הזמין את זה בשבילו מקודם - כדי שהסגולה תביא את ההשפעות מן השמים - למעלה מדרך הטבע בקל ובניקל...

והנה זה ברור כשמש, שזה שוכיית להוציא לפועל את השידוך של האלמן והאלמנה, זאת הייתה הסגולה! - שוין איין מאל א סגולה! - לא סתם "אויסגעפירט א שידוך", רק הייתי השליח להעמיד בראש כפלה כזה, יתומה בת שנתיים שאין לה אבא קיבלה אבא: יתומה בת שש שנים שאין לה אמא קיבלה אמא! - וזו לא רק החוות דעת שלי - כשמרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א מקרית וויז'ניץ הגיע לעירונו, סיפרתי לו שאני עוסק בשידוך לאחד מאנשיו הקרובים, ואמרתי לו במי המדובר, והרבי התרגש מאוד, ובירך מעומק לב "בזכות זה בודאי תוכח שבך יהיה חתן בקרוב ממש" ואכן מיד כשהסגולה התקיימה, והשידוך עם האלמן והאלמנה יצא לפועל, בלילה אח"כ נעשה בני לחתן בעז"ה!

(נעם שיח)

הנה זה סיפור נורא!! אבער ווי קומט עס דא אריין?? אןך זה שייך לכת הגולה??? למה אני מספר את זה כאן?? הלא אנו עומדים כאן בעת השמחה להבן שלי - סיפור זה מתאים לספר בצפרא דשבתא ב"קידושא רבא" בבית מדרשינו...

אלא איתא ב"אור החיים" הק' פרשת וירא (בראשית כ"א, א' ד"ה ו'ה' פקד), שכשהקב"ה רוצה להיטיב לאדם, הוא שולח לו מקודם את ה"גולה" של הדבר, כדי שהאדם יעשה איהו דבר טוב, שהדבר הטוב הזה הוא מסוגל להביא על האדם את הדבר אשר הוא צריך לו, למשל, כשאדם מחפש שידוך לאחד מצאצאיו, מומינים לו את ההזדמנות מן השמים שהוא יוציא לפועל איהו שידוך לאדם אחר, ואח"כ זיכה בעז"ה למצוא את הזיווג הנכון

געענטפערט די שאלות יעדן פריטאט

אויבער פון די קינדער פון אבי רבי משה פרישטיין זצ"ל האט זיך געפונען, אז נאך דער מציחה פון זיין ברויזן טאטן האט ער באקומען א טעלעפאן דורך א פאליציר-ב פרייע וואך פון א פריז וואס פלעגט פרייע נעם ב' זיינען איין דערן און זיך דעלוקל תורות זין ווארן! אין די טייערע סאר וואס האט אים דער זון געענטפערט זייערע שאלות. אבער געענדיגט אן זיין גרויס רוסט א וויז'ניץ פון פרייע באנאבאל זי דעריבעט דאמיגע, האט ער איר געזאגט אויף א טיימעס אויב, אז מקטן ריבונגערדיג קומט א ליל שבת, וואס זאגט שטייט זייער זייער וואך זייער גוט ליטט.

ווען די פריז האט געזעט זייער ווערטער האט א זיין זייער געוואונדערט און געזאגט מיט א תמימות: "וויז'ניץ איין וואס אן זיך האט זיין טאטן גרויס מיטגיטטיש זצ"ל, צו פרייע דעם זון דעלוקל תורות און ער האט מיר קיינמאל געטוט געגעבן די פטעטע ענינים..." וואס איז טראגיש וואס האט ער געזאגט מיטגיטטיש קיין טאג זייט, און ער האט געזאגט ענטפערט אסאך שווערע שאלות פון דער גאנצער וועלט, און טראגיש דעם האט ער זיך געטענהאלטן פון איר גענטפערט בסדר מיט פרייע זייערע אייגענע וואך.

הרב אביי טייטלבו
(נאך נעם שיח, 5 שעות השיחה)

למען יאריכון ימיך - על אתר!

בשב"ק פרשת וואר העעל"ט (תשפ"ב) בצפרא דשבתא לאחר הקידושא רבא, ניגש אלי אחד מחשובי מתפללי בית מדרשינו הרה"ח ר' ברוך מאיר רוזנבוים שליט"א, וסיפר לי סיפור נפלא שאירע לאחרונה, וכך סיפר:

יהודי אחד מתושבי ירושלים עיה"ק, שאביו היה חולה ל"ע ואושפז בבית החולים באמעריקא, נסע לאמעריקא לקיים מצות "ביקור חולים" ולבקר את אביו. בטרם צאתו מארץ הקודש, אמרה לו זוגתו, "כשתיה באמעריקא קנה לעצמך טלית קטן חדש". ולשאלתו לשם מה הוא צריך לקנות טלית קטן חדש, אמרה לו שנראה לה מתאים מאד, שכאשר הוא יהיה באמעריקא שיקנה טלית קטן חדש. ואכן, מיד בבואו לאמעריקא עשה ככל אשר נצטווה, והלך לקנות לעצמו טלית קטן חדש.

בערב שבת הכין את עצמו ללכת לטבול לכבוד שבת קודש, הוא לקח עמו את השקית עם בגדי השבת, ובתוך השקית הכניס גם את הטלית קטן החדש, והלך תחילה לבקר את אביו ולדרוש בשלומו. כעבור זמן מה, הצטדק בפני אביו ואמר לו שהוא יוצא לזמן קצר כדי ללכת למקוה ולהחליף את בגדיו לבגדי שבת ואח"כ יחזור אליו.

כשמע אביו את דבריו, אמר לו "האם אתה יודע כמה צריכים לשבח ולהודות להקב"ה על גודל חסדיו שאתה יכול ללכת למקוה לטבול לכבוד שבת קודש, ולהחליף מבגדי חול לבגדי שבת?" - וממשיך האב ואומר - "אני שוכח כאן לדאבוני הרב עם בגדי בית החולים, והנני לבוש עמהם הן בחול והן בשבת".

כשמע הבן את דברי אביו, נפלה הברקה במוחו, ומיד אמר לאביו בהתרגשות "אבא, יש באמתחתי טלית קטן חדש שקניתי כשהגעתי לאמעריקא, ומעולם עדיין לא לבשתי את זה, והנה אני רוצה ליתן לך את זה שיהיה לך טלית קטן חדש לכבוד שבת", ומיד הוציא הבן את הטלית קטן החדש משקית המקוה והלבישו לאביו. האב התרגש עד למאוד מזה, והודה לבנו מעומק הלב על המתנה היפה שנתן לו, ונתן שבת והודאה להקב"ה שהוא זוכה ללבוש טלית קטן חדש לכבוד שבת קודש.

כשיצא הבן והלך למקוה, חשב לעצמו מה רב חלקו אשר זיכהו השי"ת להנות את אביו באופן נפלא עם דבר כ"כ קטן, ואשר חננו דעה בינה והשכל לעשות כבקשת זוגתו לקנות טלית קטן חדש. במוצש"ק, נפטר אביו ל"ע בפתע פתאום - כשהוא מלוּבש עם הטלית קטן החדש...

ידיד נפשי הרה"ג ר' כלב רפאל געשטעטנער שליט"א בעמח"ס "ומפז רב" ו"דברי ברכה", סיפר לי סיפור נפלא שאירע לפני שנים רבות בווייליאמסבורג, וכך סיפר:

קבוצה של בנות הגיעו פעם לבית חברתן, וכשהתיישבו כולן בחדר האוכל, אמרו לחברתן המארכת שהיא תתיישב בראש השולחן. מיד כשמעמה את דבריהן אמרה להן "לא, אינני יכולה להתיישב שם כי זהו מקומו של אבי". אמרו לה חברותיה "והלא אביך אינו נמצא כאן כעת", אמרה להן "עם כל זאת, על מקומו של אבי אינני חפצה להתיישב", ולמעשה אף אחת לא התיישבה שם.

באמצע ישיבתן בחדר האוכל, נשמעה לפתע קול יריה (שיסעריי), והקליע (קויל) נכנס דרך החלון, והגיע ישיר על הכסא של האב בראש השולחן, ומזה נעשה חור בכסא. כמובן שכל הבנות שהיו שם נבהלו עד למאוד, אכן לאחר ששבה רוחן, השתוממו לראות את גודל הנס וההשגחה הפרטית, שבזכות מצות כיבוד אב שלא רצתה חברתן המארכת לשבת על מקומו של אביה, התקיימה בה **על אתר** "כבוד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימיך" - חייה ניתנו לה לשלל והיא ניצלה ממות בטוח...

